

Onoarea – virtute a militarului jandarm

„Onoarea se manifestă prin păstrarea jurământului făcut și prin îndeplinirea datoriei, prin purtarea demnă și prin fapte corecte în toate actele vieții tale, fie ca om fie ca militar, prin mândrie, respect și încredere de sine”.

General C.N. Hîrjeu

Onoarea este un sentiment bazat pe o concepție de ansamblu despre bine în opoziție cu răul, fără intervenția constantă a gloriei, a eroismului sau a faptelor deosebite. Onoarea este pur și simplu ceea ce trebuie făcut în momentul în care trebuie făcut.

Onoarea este sentimentul pe care îl avem despre demnitatea noastră morală.

Onoarea este o supramorală, o supraconștiință care vorbește din interiorul nostru. Ea ne obligă, nu ne sfătuiește. Pierdută, nu se mai regăsește niciodată, onoarea pierdută nu o mai poți afla; „onoarea nu se cumpără cu bani” (proverb românesc).

Acest sentiment de demnitate morală ne obligă să nu decădem în ochii noștri. El stă la baza stimei și solidarității fiind inerent naturii umane. Îl găsim în toate timpurile, în toate țările, în toate colectivitățile în onoarea cavalerului, a samuraiului, a familiei, a profesiei, a mediului (se poate să fi necinstit în raport cu legile unei societăți conducându-te ca un om responsabil. Este uneori mai bine decât invers).

Este un sentiment împărtășit de mai mari, precum și de cei mai umili, dar onoarea jandarmului este amplificată de grandoarea misiunii sale și de legământul implicit al dezinteresului față de putere și de bani; pentru că Jandarmeria este unul dintre ultimele bastioane și, în circumstanțe întotdeauna grave, este cea care deține și apără onoarea patriei.

Această virtute se evidențiază în comportamentul militarului jandarm și decurge din atitudinea față de propria persoană și față de ceea ce trebuie făcut pentru a răspunde datoriei ostășești.

Printre calitățile militarilor, ofițeri, subofițeri sau militari angajați, sentimentul onoarei ocupă incontestabil primul loc.

Pentru concetățenii noștri, onoarea este cea care stă la baza statutului de militar, statut atribuit și jandarmului. Desigur, jandarmul are o morală profesională care îi conferă o identitate proprie: disciplină, legalitate, civism, disponibilitate, austeritate, curaj, solidaritate. Dar onoarea, și mai precis onoarea militară, este cea care reprezintă coloana vertebrală în jurul căreia se organizează această arhitectură specială care îl distinge.

Chiar dacă jandarmul nu este întotdeauna foarte conștient de aceasta, cuvântul „onoare” îi jalonează în permanență viața profesională. Astfel, atunci când el depune jurământul în mod solemn, „onoarea” este cea pe care o pune în joc. În fiecare zi, în relațiile cu șefii și superiorii, spune „am onoarea să...”, de asemenea în corespondența de serviciu, în rapoartele pe care le adresează superiorilor scrie „am onoarea să raportez...”. La diferitele ceremonii militare organizate în unitate, jandarmul va prezenta onorul în fața „Drapelului de Luptă” care poartă mențiunea „onoare și patrie” și despre care spunem că este „simbolul onoarei, gloriei și vitejiei militare”. Atunci când va obține rezultate deosebite în activitatea profesională, va fi distins cu o „recompensă onorifică”, pentru că „face onoare Jandarmeriei”, conform termenilor obișnuiți ai citatelor. Dar și atunci când întâmpină greutăți sau comite greșeli, poate fi sancționat pentru „atingere adusă onoarei și demnității militare”, ceea ce îl poate duce chiar la trecerea în rezervă.

Această referire permanentă la onoare, formulată expres sau nu în viața de zi cu zi sau în situațiile cele mai grave, nu derivă din statutul de jandarm, ci din statutul de militar, care i se aplică acestuia.

În regulamentele militare se precizează: „Militarul este obligat să aibă simțul onoarei ... în toate împrejurările”. Nicolae Rotaru, în „Compendiu Etic” afirma că „onoarea este virtutea virtuților. Jandarmii sunt prin definiție oameni de onoare. Ei se comportă și trăiesc în limitele acestui învăț ostășesc propriu”

În schimb, jandarmul are poate mai multă nevoie de colegii săi, de o forță de caracter afirmată și de „sentimentul demnității sale morale”. În îndeplinirea misiunilor este supus presiunilor, câteodată contradictorii din partea diferitelor autorități. Dar el este braț înarmat al legii care pedepsește, dispune de forță. Este un om al puterii pe câmpul acțiunii deosebit de extins, a cărui forță trebuie stăpânită cu justețe mai ales în situațiile de criză, când nu este întotdeauna ușor să vezi foarte limpede care îți este datoria, care îți sunt limitele legale de acțiune. Acest plus de onoare care i se cere jandarmului poate fi ilustrat în două modalități:

- misiunile sale se exercită întotdeauna în uniformă militară, deschis și fără acțiuni care să aducă atingere respectului pentru Armă, adică onoarei sale.

- pe de altă parte, echilibrul care i se cere jandarmului între îndatoririle care derivă din serviciul de stat și cele referitoare la asigurarea drepturilor cetățenilor este ilustrat în jurământul solemn: „... Jur să respect legile țării și regulamentele militare...”. Jurământul este destinat dezvoltării forței de caracter a jandarmului mai degrabă, decât să-l conducă spre pasivitate. Jurământul jandarmului este astfel un jurământ de exigență, mai întâi față de el însuși, dar și față de ceilalți. Pentru jandarm, poate mai mult decât pentru alții, onoarea este cea care servește drept ghid.

Cuvântul de onoare al unui militar nu poate fi pus la îndoială. Dacă el și-a călcat cuvântul dat, este rușinos dar și imposibil să-și dea cuvântul a doua oară, ceea ce atrage după sine respingerea definitivă din rândul oamenilor de onoare.

„Servirea patriei și a cetățenilor ei” este scopul întregii vieți militare a jandarmului. Onoarea lui este calitatea serviciului pus în slujba patriei. Onoarea este cea care stă la baza modalităților de îndeplinire a serviciului. Ea devine astfel un cod de morală.

Acest sentiment izvorăște fără nici o îndoială în mod spontan din străfundul sufletelor noastre dar are nevoie să fie ghidat pentru a se dezvolta. El trebuie să se impună - este lucrul cel mai greu - să se exercite, să fie supus unor încercări, trebuie ridicat în slăvi pentru a-l întări.

În timpurile noastre sub acoperământul libertății, al toleranței sinonime de cele mai multe ori cu lașitatea în fața efortului sau cu slăbiciunea convingerii, ajungem să cădem la îndoială cu conștiința noastră, din comoditate sau din interese.

Onoarea trebuie totuși să-și păstreze sensul și rigoarea. Este permanentă și sacră indiferent de impedimente.

O „regulă”, un cuvânt dat obligă mai mult decât o normă din regulament cu toată constrângerea fizică și psihică pe care o implică.

Există momente de încercare când datoria este mai greu de determinat decât de pus în practică. Dacă, de exemplu există o carență în ierarhie, dintr-o cauză oarecare, „omul rămâne deseori singur pentru a rezolva drama intimă”. Această dramă poate fi cu atât mai crudă, cu cât drumul onoarei este mai dificil de urmat și cere cele mai multe sacrificii personale pentru că este contrar oricărei preferințe, legături sau interes.

Șeful confruntat cu o dilemă trebuie atunci să-și amintească deviza cavalerului d'Hamaide: **„Mai multă onoare decât onoruri”**.

Noi adăugăm regula următoare: *„Morala șefului este morala responsabilității. Ea primează întotdeauna asupra moralei de convingere individuală, deoarece șeful nu mai este singurul în cauză”*.

Comandantul (șeful) este depozitarul unei părți din binele comun și cu acest titlu, responsabil în fața Națiunii. Onoarea sa nu este un „punct de onoare personal”, ci o onoare transcendentală care nu trebuie să trădeze onoarea celor care îi sunt încredințați (subordonaților). El personalizează prin prezența și acțiunea sa onoarea instituției căreia îi aparține, în cazul nostru, Jandarmeria Română.

De fapt, onoarea are un dublu aspect:

- **Individual**, pentru că este vorba de un sentiment înnăscut, de un imperativ personal fondat pe conștiința demnității umane și pe respectul pe care individul și-l datorează lui însuși. În regulament se prevede că militarul „trebuie să-și apere onoarea și personalitatea și să le respecte pe cele ale camarazilor, cât și pe cele ale inamicului”.

- **Colectiv**, atașat condiției de jandarm, meseriei armelor, pentru că individul, acționând în calitate de militar, implică nu doar persoana sa, ci și instituția din care face parte. În regulament este menționat faptul că militarul „trebuie să prețuiască onoarea și tradițiile de luptă ale armatei, armei și unității din care face parte”.

Indiferent de forma pe care o ia, onoarea este un principiu de educație (fidelitate față de angajamente, fidelitate față de cuvântul dat, îndeplinirea misiunii). Adoptându-l, individul își va însuși un veritabil principiu care-l va conduce întotdeauna spre bine.

Onoarea este o regulă superioară de conduită după care te poți conduce în toate situațiile. Totuși, ar fi superficial să considerăm această virtute ca fiind doar apanajul unui mic număr de persoane capabile de a se ridica la valorile spirituale, pentru că fiecare individ hotărât să își păstreze atitudinea sa față de viață, originalitatea și demnitatea de om, ajunge în mod normal la aceste virtuți.

Onoarea cere omului să-și justifice, să-și mențină și să-și apere reputația.

Fondată pe sensibilitatea umană, această calitate de a fi, nu este deținută exclusiv de militarii- jandarmi garanți ai normelor și valorilor tradiționale, ci de fiecare dintre noi în convingerea sa intimă.

Gheorghe Stoica